

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 54 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien pesinnän häirintää sekä luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä poikkeamista

1 Hakija

Suomen ympäristökeskus

2 Asia

Lupahakemus rauhoitettujen lintujen häirintään saaristolintulaskentojen yhteydessä Suomen merialueilla sekä näillä olevilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla vuosina 2026–2030.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa häiritä kaikkia Suomessa luonnonvaraisesti esiintyviä rauhoitettuja lintulajeja saaristolintulaskentojen yhteydessä Suomen merialueilla pl. Ahvenanmaan maakunta sekä näillä olevilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla. Saaristolintulaskennat sijoittuvat myös lukuisille Natura 2000 -alueille

Lupaa haetaan vuosiksi 2026–2030 valtakunnallisessa saaristolintulaskennassa toimiville laskijoille. Lupaa haetaan koko merialueelle koskien luotoja, joilla linnut pesivät. Sisäsaariston suuret metsäiset luodot eivät kuulu laskentojen piiriin. Suomen ympäristökeskus (Syke) toimii v. 2026 lähtien saaristolintuseurannan valtakunnallisena koordinaattorina ja suunnittelee yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen sekä BirdLife Suomen asiantuntijoiden kanssa vuosittaiset laskentakohteet sekä ohjaa kulukorvaukset laskijoille tarpeen mukaan. Hakija ylläpitää lisäksi valtakunnallista aineistonkeruuta. Kyseinen aineisto on ympäristöhallinnossa käytettävissä suojelutarkoituksiin, lausuntojen perustana sekä kansainvälisistä velvoitteista (mm. lintudirektiivi, RAMSAR, CAFF jne.) johtuviin raportointeihin. Aineistoa käytetään myös mm. alueiden hoidon- ja käytönsuunnittelussa, populaatioseurantoihin, uhanalaisarviointeihin, vieraspetojen poiston vaikuttavuuden arviointiin.

Laskenta suoritetaan Luomuksen tietopankissa löytyvien saaristolintulaskentaohjeiden mukaisesti. Pääasiassa laskenta toteutetaan maihin nousemalla ja joko pesät etsien tai yleisimmin aikuisten lukumäärän perusteella parimääräarviot tehden. Kullakin saarella käydään yleensä kahdesti: ensimmäisen kerran toukokuun alkupuolella ja toisen kerran kesäkuun alkupuolella. Pohjoisempana ajat siirtyvät eteenpäin 1–4 viikkoa. Joskus laskenta tehdään kertakäynnillä kesäkuussa. Jos saarella pesii myöhäisempiä pesimälajeja, myös heinäkuussa voidaan tehdä täydentävä käynti. Lintujen pesimäkausi päättyy yleensä heinäkuun loppuun mennessä.

Laskennat suoritetaan ainoastaan hyvällä säällä. Sateella ja kylmällä laskentaa ei tehdä lintujen turvallisuuden takaamiseksi. Laskennat tehdään yleensä 1–3 hengen ryhmissä

ja useimmiten saaren läpikäynti kestää 10–30 minuuttia. Suuret runsaslukuiset luodot voivat viedä toista tuntia, mutta maksimijaksi on suositeltu 2 tuntia. Osa saarista lasketaan joka vuosi, mutta monella alueella resurssit eivät riitä tähän tarkimman ja laadukkaimman aineiston keruun vaatimaan laskentatiheyteen, ja tyydytään laskemaan alueet joka kolmas vuosi.

Lupaa haetaan kaikille saaristolintulaskijoille, jotka ovat mukana valtakunnallisessa koordinoitiryhmässä, osin vuosittain vaihtuen. Laskijat ovat kokeneita lintututkijoita, rengastajia ja lintuharrastajia, jotka osaavat huomioida lintujen turvallisuuden. Pääosa laskijoista on tehnyt laskentoja vuosia tai vuosikymmeniä, kokeneimmat jopa yli 50 vuotta. Kaikki laskijat eivät ole lintujen rengastajia, mutta suuri osa laskijoista ovat kokeneita lintujen rengastajia.

Aineisto tullaan tallentamaan Laji.fi:n alaisuuteen rakennettavaan tietokantaan, kun se valmistuu. Aineisto on myös saatavilla Sykeltä pyydettyessä tai erikseen sovittavalla tavalla.

4 Kuuleminen

Joidenkin luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset edellyttävät maanomistajan lupaa ja/tai kuulemista luonnontieteellisten inventointien ja tutkimusten toteuttamiseksi.

Hallintolain (434/2003) 11§:n mukaan hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (1906/1/14) mukaan maanomistajan luvan hankkimisvelvollisuus koskee ainoastaan sellaisia luonnontieteellisiä inventointeja tai tutkimuksia, joita ei ole mahdollista toteuttaa jokaisen oikeudella. Koska hakemusta koskeva saaristolintulaskentaa on mahdollista toteuttaa jokaisen oikeudella, Lupa- ja valvontavirasto ei ole pyytänyt maanomistajien lupaa ko. tapauksessa.

Maanomistajia ei ole myöskään kuultu asian valmistelussa, sillä saaristolinnustolaskentojen toteuttaminen, eli jokaisen oikeudella tapahtuva lyhytaikainen kulkeminen pihapiirien ulkopuolisilla mailla, ei ole asia, joka vaikuttaisi maanomistajien etuihin tai oikeuksiin.

5 Määräykset, joita hakemus koskee

Hakemus koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja lintulajeja.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa.

Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 54 § mukaan myöntää luvan poiketa luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen tai tutkimuksen kannalta.

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

6 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan häiritä rauhoitettuja lintuja saaristolintulaskentojen yhteydessä ja poiketa luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä alla luetelluin ehdoin.

1. Lupa on voimassa 31.12.2030 asti Suomen merialueella sijaitsevilla saarilla ja luodoilla sekä näillä sijaitsevilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla ja Natura 2000 -alueilla (liite) Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta.
2. Lintuluodoille nouseminen tulee haudonta- ja pienpoikasaikaan toteuttaa mahdollisimman lämpiminä päivinä, jotta lintujen pesintä ei vaarannu munien/poikasten kylmettymisen vuoksi.
3. Lintuluodoilla liikkuessa tulee välttää haitan aiheuttamista linnuston pesinnälle ja luodoilta on poistuttava välittömästi laskennan suorittamisen jälkeen.
4. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
5. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
6. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin, maanomistajiin ja saaristolintulaskentoja toteuttaviin tahoihin.
7. Mikäli toimenpiteitä tehdään valtion luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Metsähallitus on lupaviranomainen valtion luonnonsuojelualueita koskevissa asioissa.
8. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
9. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain 31.12. mennessä. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla LVV-U/56691/2026 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä alueet, joilla laskentoja toteutettiin, milloin ko. alueita on laskettu viimeksi sekä kuinka kauan laskennat

kestivät pisimmillään ja lyhimmillään. Lisäksi raportissa tulee antaa laskentoihin osallistuneiden henkilöiden määrä.

10. Saaristolintulaskennoista saatava tieto tulee tallentaa Laji.fi:n tietokantaan, kun tämä on julkaistu. Ennen tätä hakijan tulee pyydettäessä jakaa seuranta-aineistoa tutkimus- ja suojelutarkoituksessa kolmansille osapuolille pyydettäessä.

7 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Luvan mukainen toiminta ei vaaranna hakemukseen lukeutuvien luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitusta ja on tarpeen tutkimuksen kannalta, minkä takia lupa myönnetään myös luonnonsuojelulain 54 §:n nojalla. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Lintudirektiivi, kansainväliset velvoitteet kuten lintudirektiivi, RAMSAR ja CAFF edellyttävät ympäristöhallinnolta säännöllistä ja ajantasaista tietoa Suomen linnustosta. Saaristolintulaskentojen toteuttaminen on siten välttämätöntä kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi, johon ei ole osoitettavissa muuta vähemmän linnustoa häiritsevää tapaa. Seurannoissa käytetään vakioituja seurantamenetelmiä, mikä mahdollistaa seuranta-aineiston vertauskelpoisuutta ja tutkimuksellisten johtopäätösten tekemistä pidemmällä aikavälillä. Tästä syystä linnustoa ei voida esim. kartoittaa dronilla mairinnousuja ja ihmisten läsnäoloa edellyttävien seurantalaskentojen sijaan.

Lupaehtojen mukaisesti toteutettuna laskentojen ei arvioida vaarantavan saaristolintulajien suotuisan suojelutason säilyttämistä tai tämän saavuttamista. Laskennat on lupaehtojen mukaisesti sallittua toteuttaa ainoastaan lämpiminä päivinä, jolloin riski munien tai poikasten kylmetymiseen on alhainen. Lisäksi laskennoissa tulee välttää haitan aiheuttamista linnuston pesinnälle ja luodoilta on poistuttava välittömästi laskennan suorittamisen jälkeen. Saaristolintulaskennoista saatavat tiedot lintukantojen kehityksestä voivat edistää ko. lajeja koskevia suojelutoimia ja näiden suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista tulevaisuudessa.

Lupaehtojen mukaisesti toteutettuna saaristolintulaskennat eivät heikennä Natura 2000 -alueiden suojelun perusteena olevia luontoarvoja eikä luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviota tästä syystä tarvita.

8 Muuta huomioitavaa

Hakemusta koskevilla alueilla pesii ja levähtää myös riistalintuja ja rauhoittamattomia lintuja, joiden osalta hakijan tulee olla yhteydessä Suomen riistakeskukseen, jonka toimivaltaan ko. lajit kuuluvat.

9 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 34 §, 35 §, 54 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelat 1, 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

10 Päätöksen voimaantulo

Lupa on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Saaristolinnustolaskennan toteuttaminen liittyy kansallisen ja Euroopan yhteisön lainsäädännön velvoittamaan pitkäaikaiseen seurantatiedon keruuseen linnustosta.

Edellä mainitun tutkimusaineiston kokoaminen edellyttää, että luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman.

Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

11 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

12 Suoritemaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

13 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut ylitarkastaja Salli Uljas.

Liitteet

Valitusosoitus

Päätöstä koskevat yksityiset luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -alueet

Tiedoksi

Päätös on annettu yleistiedoksiannolla

Päätös
4.5.2026
LVV-U/56691/2026
Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihte: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/56691/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/56691/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Uljas Salli 04.05.2026 13:17

Esittelijä Ramstedt Robin 04.05.2026 13:14